

ANDRA DĀRZIŅA

- dzimusi 1964. gadā Austrālijā
- studijas uzsākusi Adelaidē, turpinājusi Berlīnes Mākslu augstskolā
- 1983. gadā ieguvusi pirmo vietu Dienvidaustrālijas Radio nacionālajā konkursā
- 1987. gadā starptautiskā konkursā Ženēvā ieguvusi godalgu, 1992. gadā Laionela Tērtisa starptautiskajā konkursā Lielbritānijā – otro vietu
- no 1993. līdz 2004. gadam Hamburgas filharmonijas orķestra altu grupas koncertmeistare
- 1995. gadā saņēmusi Hamburgas Valsts operas Eduarda Zēringa (*Söring*) balvu
- bijusi Hamburgas Mūzikas augstskolas profesore, kopš 2004. gada profesore Štutgartes Mūzikas augstskolā
- uzstājas kā soliste, kamermūzikē, orķestra mūzikē
- **2010. gadā klajā nāk Andras Dārziņas un Andreasa Kerstena ieskaņotais solo albums "Latviešu impresijas"** – pirmais CD, kas veltīts latviešu komponistu altam radītajai mūzikai.

Orests Silabriedis

Neperfekti cilvēciskais ALTS

ELEKTRONISKA SARUNA
AR ALTISTI ANDRU DĀRZIŅU

Orests Silabriedis: "Mūzikas Saulei" iepriekšējā laidienā bija gods sniegt vērtējumu jūsu albumam ar Latvijas komponistu darbiem, un viens no klausītājiem – mūzikas vēsturnieks Juris Griņevičs – izteica nožēlu par neziņu, kādu instrumentu spēlējat.

Andra Dārziņa: Spēlēju altu, ko apmēram 1770. gadā būvējis Džuzepe Odoardi. Acumirkli iemilēju šo instrumentu. Par tā iegādi man bija jāizlemj vienas dienas laikā, jo cits pircējs jau gaidīja Amerikā. Piektdienā bija iespēja to paspēlēt, un sestdien jau lidoju uz Londonu parakstīt pirkuma līgumu. Pati mazliet šaubījos par šādu savu pārdošanu rīcību, arī kolēģi orķestrī domāja, ka esmu traka, taču izrādījās – lēmums bijis pareizs.

OS: Jura Griņeviča vērtējumā lasāma arī norāde uz ieskaņoto kompozīciju nevienmērīgo kvalitāti: "[Andra Dārziņa] muzicē altistiem neparasti temperamentīgi, ar patiesu degsmi un aizrautību, pat visai viduvējos skaņdarbos atrodot tādas vērtības, kādas to autoriem nav pat sapņos rādījušās". Kā jūs pati vērtējat šo visai dažādo mūziku?

AD: Mani aizvien vairāk interesē latviešu un arī citu baltiešu mūzika. Es uzaugu Adelaidē Austrālijā. Tur Ēriks Biezaitis izveidoja latviešu mūzikas arhīvu un krāja visu, ko vien varēja rokās dabūt – gan trimdas, gan Latvijas komponistu opusus. Tas bija ārkārtīgi svarīgs darbs, ko viņš veica gadiem ilgi. Jau bērnībā bieži uzstājos latviešu sabiedrības sarīkojumos, kuros mani vienmēr lūdza atskaņot latviešu mūziku, un notis tad meklēju pie Biezaiša kunga. Toreiz gan nemaz negribēju vienmēr spēlēt latviešu autoru darbus, labprātāk – Brāmsu, Šūmani, Bartoku. Toties kopš tā laika man ir latviešu komponistu kompozīciju notis, un tagad, kad neviens vairs neliek spēlēt latviešu mūziku, man pašai radusies ziņkāre un vēlme to darīt.

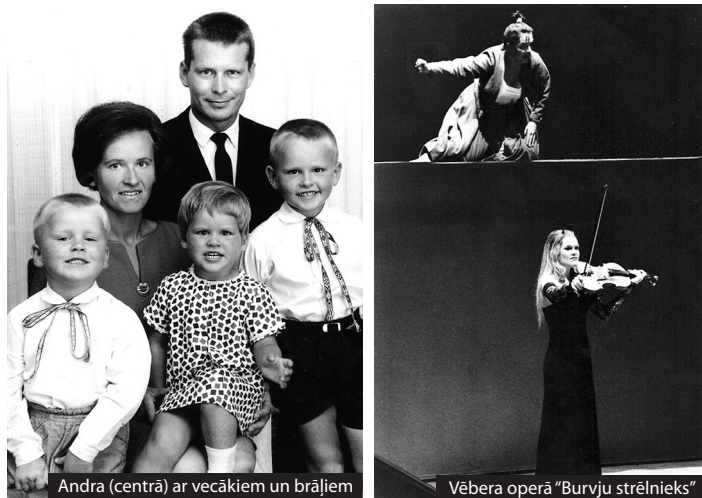
Par to, vai darbi albumā būtu dažādā kompozīcijas līmenī... Mani fascinē tas, ka trīs brāļi Mediņi samērā grūtos apstākļos un pašmācības ceļā varējuši sasniegt tik augstu līmeni kā komponisti, instrumentālisti, diriģenti vai pedagogi. Esmu mēģinājusi katrā darbā atrast pievilcīgo. Iespējams, Jēkaba Mediņa Svītā ir dažas daļas bez liela dziļuma, toties man šī mūzika šķiet ļoti latviska, krāšņa, skaņīga un arī virtuozā. Ko vairāk var gribēt?

OS: Kas ir kolēģis albuma ieskaņošanā – pianists Andreass Kerstens?

AD: Viņš ir docents Štutgartes Mūzikas augstskolā, aktīvs kamermūziķis un dziedātāju, stūdzinieku un pūšaminstrumentālistu koncertmeistars. Mēs kopā uzstājamies gan augstskolā, gan koncertos ārpus tās. Andreasa vecmāte dzimusi Rīgā, tāpēc viņam ir sevišķa interese par Latviju. Andreass ir zinātkārs un atvērts cilvēks, kuram patīk iepazīties ar jauniem darbiem. Esam kopā ieskaņojuši divas britu komponista Jorka Bouena (*Bowen*, 1884–1961) sonātes altam un klavierēm. Šis komponists ir samērā nepazīstams, dzīves laikā saukts par "angļu Rahmaņinovu", un viņa mūzika ir burvīga.

OS: "Latvijas Jaunās mūzikas dienās 2011" iekļauts Maijas Einfeldes Alta koncerta pasaules pirmatskaņojums. Pastāstiet, lūdzu, par šī koncerta tapšanu un Maijas mūziku vispār.

AD: Pirmoreiz ar Maijas Einfeldes mūziku iepazīnos Austrālijā (!) – 1990. gadā Latviešu kultūras dienās spēlēju viņas sonāti. Biju šīs mūzikas apburta un kopš tā laika esmu to bieži atskaņojusi. Kopā ar Laumu Skridi spēlējām šo sonāti arī koncertā Vāgnera zālē Rīgā, Maijai klātesot. Par laimi, viņai patika mūsu atskaņojums, un kopš tā laika bieži viņu satieku, kad esmu Rīgā. Dzīvojot Hamburgā, rīkoju latviešu mūzikas koncertus. Vienā no tiem atskaņojām Maijas Einfeldes trio "Pirms saules rieta" klarnetei, altam un klavierēm, kuras spēlēja Ingo Mecomahers (toreiz Hamburgas filharmoniskā orķestra galvenais diriģents). Maija bija atbraukusi uz šo koncertu, un tad arī radās ideja par alta koncerta tapšanu. Man tas ir

Andra (centrā) ar vecākiem un brāļiem

Vēbera operā "Burvju strēlnieks"

Ar pianistu Andreasu Kerstenu

senlolots sapnis, un es ļoti priecājos, ka tas jau īstenojies. Domāju, ka Maijas mūzika fantastiski pietāv alta daudzveidīgajām iespējām. Sonātē izpaužas alta skanējuma tumšie toņi un noslēpumainība, arī skarbums, kas parādās kontrastā ar siltumu un dziedājo raksturu. Maijas mūzika, manuprāt, ir dziļa, dramatiskā, dažreiz arī trausla, katrā ziņā ļoti daudzpusīga, un ir liels vilinājums to spēlēt. Andris Dzenītis altu nosaucis par "viscilvēciskāko" no visiem stīginstrumentiem un atzinis, ka Einfeldei ir dvēseles radniecība ar altu. Labāk pateikt nevar.

OS: Jūsu temperaments ir neikdienišķs. Vai tas ir gēnu, audzināšanas, dzīvesvietas vai kādu citu faktoru noteikts?

AD: Paldies, jūsu spriedums ir kompliments! Iespējams, ka uzaugšana Austrālijā spēlē lomu... Domāju, ka cilvēki Austrālijā jūtas samērā brīvi, tiek ieaudzināta zināma vienlīdzības izjūta un pašapziņa, ka visu var paveikt. Kaut gan Austrālija ģeogrāfiski nav pasaules centrā, izglītība vai medicīna tur ir ļoti augstā līmenī.

Ja runājam par gēniem, abas manas vecmāmiņas 20. gados studēja Latvijas Universitātē – zobārstniecību un jurisprudenci, kas tolaik sievietēm bija neparasti. Vispār ģimenē ir akadēmiķi, juristi, ārsti, ķīmiķi; vectēvs, brālis un tēvocis ir universitātes profesori. Ja par temperamentu, – cenšos saglabāt "bērnu" ziņkāri un prasmī priecāties, uzdrošināties izmēģināt ko jaunu, nedzīvot notonēti. Piemēram, aprīlī diriģēšu augstskolas stīgu orķestri – iestudēsim Dvoržāka Stīgu serenādi. Studenti pieprasīja, lai ar viņiem strādāju. Domājot par to, man ceļi tric, taču zinu, ka ļoti nožēlotu, ja man pietrūktu drosmes uzdrīkstēties.

OS: Tradicionāli jautāsim – kā un kad notika instrumenta izvēle?

AD: Alts ir mans pirmais mūzikas instruments, to sāku spēlēt deviņu gadu vecumā. Toreiz skolā veica dzirdes pārbaudi, pēc kuras dažiem skolniekiem piedāvāja mācīties stīginstrumentus. Čellu negribēju stiept, palika izvēle starp vijoli un altu. Tā kā neviens nezina, ar ko tie atšķiras, mūzikas skolotājs mums nospēlēja kaut ko gan ar vijoli, gan altu. Man alts labāk patika, varbūt arī tāpēc, ka ausis vēl bija tās vijoļu skaņas, ko biju dzirdējusi no ci-

tiem par mani gadu vecākiem iesācējiem. Vēlāk uzzināju, ka mūsu vijoles un alta skolotājs Ervins Meiers bijis altists kādā Berlīnes orķestrī un uz Austrāliju atbraucis pēc Otrā pasaules kara. Katrā ziņā iesāku ar altu, vēlāk visi kopā spēlējām skolas orķestri. Tad pamanīju, ka pirmās vijoles spēlēja skaistu melodiju, bet mēs – alti – maļamies pa vidu. Aizgāju pie skolotāja Meiera un paziņoju, ka gribu spēlēt vijoli. Viņš bija ļoti gudrs cilvēks un gribēja, lai es turpinu alta spēli, tāpēc no tā brīža ļoti palīdzēja un uzmuntrināja. Sāku apmeklēt kameramūzikas kursus, kur dzirdēju, cik brīnišķīgialti skan kameransambli. Vienpadsmit gadu vecumā sāku spēlēt konservatorijas orķestrī, jo tur vienmēr trūka altistu. Sēdēju pie pēdējās pulsts blakus pensionāram Hansam, kurš arī tur "izpalīdzēja". Mēs abi – jaunākais un vecākais orķestrants – viens otru ļoti papildinājām: viņš nespēlēja visas notis, toties vienmēr zināja, kurā vietā skaņdarbā atrodamies, un varēja mani droši izvest cauri bīstamām taktīm.

OS: Lūdzu, nosauciet būtiskākos skolotājus, kas jums palīdzējuši tapt par izcilu mūziķi?

AD: Man ļoti laimējies ar pedagogiem. Pirmais skolotājs Ervins Meiers bija burvīgs, pacietīgs cilvēks, kuram bija svarīga ne tikai tehnika – viņš ievēroja, vai spēlēja ar izteiksmi, un slavēja to. Mācījos vidusskolā ar mūzikas novirzienu (*special music school*), kurā bija simfoniskais un stīgu orķestris, koris un bigbends. Visos sastāvos spēlēju, bigbendā – pat oboju. Mūzikas nodaļai bija vienreizējs direktors Nevils Henfords, kas mūs visus ļoti atbalstīja, mēs jutāmies kā viena liela ģimene. Varu tikai pateikties par šo vidusskolā brīnišķīgi pavadīto laiku un labo izglītību, ko tur ieguvu. Pēdējā vidusskolas gadā iepazinās ar "Berlīnes filharmoniku" altu koncertmeistaru Volframu Kristu, kurš sniedza meistarklases Adelaides universitātē. Maniem vecākiem viņš teica – neesot šaubu par to, ka man jāklūst par profesionālu mūziķi, uzaicināja studēt pie viņa Berlīnē un kā izpalīdzēji spēlēt "Berlīnes filharmoniku". Diemžēl toreiz mani vecāki bija šokā par domu, ka varētu septiņpadsmitgadīgo meitu vienu laist uz Berlīni, tādēļ lika bakalaura programmu

Pie Sidnejas operas

Ar bērniem un vīru Austrālijā

AD: Laionels Tērtiss un Viljams Primrouzs “emancipēja” altu. Milzīgs viņu nopelns ir komponistu mudināšana un iedvesmošana altam radīt jaunus darbus. Komponists Pauls Hindemits bija slavens altists, kas uzrakstījis brīnišķīgus darbus šim instrumentam. Jānosauc arī Jurijs Bašmets (samtaina skaņa, brīva un mākslinieciska interpretācija), Nobuko Imai, Kima Kaškašjana un Tabea Cimmermane, kas ir ļoti temperamentīga, brīvi un interesanti muzicē bez jebkādiem tehniskiem ierobežojumiem. Domāju, ka ir daudz izcilu altistu, kurus nepazīstu. Austrālijā nesen iepazinās ar Sidnejas simfoniskā orķestra altu koncertmeistaru Rodžeru Benediktu, kas izcili spēlē. Interesants šķiet fakts, ka, lai arī altis ir lielāks nekā vijole, daudzi altisti ir maza auguma vīrieši vai sievietes.

OS: Jūsu altis skan brīnumskaisti. Vai var teikt, ka skanējums visvairāk atkarīgs no roku prasmes vai tomēr ideālā skaņa visupirms dzimst galvā?

AD: Šis jautājums pilnībā ietver to, ar ko mūziķis nodarbojas visu dzīvi. Manuprāt, noteicošais ir priekšstats par to, ko gribi radīt. Lai būtu šis priekšstats, vajadzīga spēja patiešām dzirdēt to, ko pats dari, un iztēloties, kā tas skan klausītājiem koncertzālē. Lai priekš-

MANA PIEREDZE IR TĀDA, KA JOKUS PAR ALTISTĪEM VISVAIRĀK STĀSTA PAŠI ALTISTI

studēt Adelaides konservatorijā pie Jura Ezergaiļa. Pēc absolvēšanas devos uz Berlīni. Studijas pie Volframa Krista bija ļoti iedvesmojošas: mani aizrāva viņa alta kuplā skaņa un izteiksmīgā spēle. Kādus četrus gadus kā izpalīdzē spēlēju “Berlines filharmonikos”, un šis laiks mani muzikāli ļoti pilnveidoja. Tie bija Herberta fon Karajana diriģenta darbības pēdējie gadi, viņa vadībā spēlēju daudzus koncertus Zalcburgā, Eiropas turnejās, arī Japānā un ASV. Viņa skaņas ideāls mani ir ļoti iespaidojis. Karajans bija fantastiski ekonomisks savās kustībās, un tomēr “viss” bija viņa rokās.

Teicami pabeidzot studijas ar solista eksāmenu, sāku spēlēt pie pirmās pults dažādos Vācijas orķestros, gatavojos konkursiem un papildinājos pie Kimas Kaškašjanas, kura manā tālākattīstībā ļoti palīdzēja. Mūziķi saka, ka jābūt līdzsvaram starp galvu, sirdi un “vēderu” – šajā ziņā Kima ir mans ideāls. Viņa ir ļoti analītiska muzikālos tehniskos jautājumos, spējīga spēlēt ar galēju izteiksmību, arī ar lielu dabiskumu, sekojot intuīcijai. Dažus gadus intensīvi sastrādājāmies, un viņa mani uzslavēja, sakot, ka esmu kā sūklis, kas acumirkli uzņēmu visu, ko tam dod. Tagad, kad pati mācu studentus, atceros un izmantoju daudzas Kimas Kaškašjanas idejas un darba paņēmienus.

OS: Vai jūsu skološanās ceļā būtiska nozīme bijusi citu altistu ieskaņojumiem?

AD: Labprāt klausos citu altistu, piemēram, Tabeas Cimmermanes ierakstus. Ļoti iedvesmojoši man šķiet izcilu mūziķu ieraksti, vienalga, vai tie ir altisti, pianisti vai vijolnieki. Kopš jaunības gadiem mani iedvesmojis Dāvids Oistrachs, pianists Kristians Cimermans – fascinējošs mūziķis. Par laimi, man festivālos iznāk gan klausīties brīnišķīgus meistaros, gan spēlēt kameramūziku ar viņiem – tā cenšos atkal kaut ko mācīties. Mani interesē, kā mūziķi klātienē sastrādājas un koncertē.

OS: Nosauciet, lūdzu, pēdējo piecdesmit gadu pasaules ievērojamākos altistus un īsi raksturojiet, kas tieši viņiem ļāvis kļūt par izcilībām.

stats būtu interesants vai nozīmīgs, vajadzīgas arī zināšanas par dažādiem mūzikas stiliem, formu, izteiksmes un dinamikas iespējām. Tomēr labs priekšstats bez tehnikas, bez prasmes netiks īstenots, un tāpēc mums, mūziķiem, diemžēl jāvingrinās. Viena daļa no “mākslas” ir būt labam amatniekam, kas “tīri” strādā.

OS: Piedodiet par šādu jautājumu, tomēr nevaram nejaudāt... Par altistiem (vismaz Latvijā un Krievijā) stāsta stipri smieklīgas, taču arī visai nežēlīgas anekdotes. No kurienes, jūsuprāt, varētu būt radies aplamais priekšstats, ka altists ir slikts vijolnieks, bet altis – it kā zemākas klases instruments?

AD: Ja vērojām, kā no viduslaiku polifonijas mūzika attīstījās baroka un klasicisma laikmetā, tad redzam, ka melodija un basa līnija kļuva par vissvarīgākajiem elementiem. Agrāk četras vai piecas balsis vijās viena virs otras (piemēram, viduslaiku madrigālos), savukārt klasicismā galvenokārt svarīga bija augšējā balss ar melodiju. Bass deva harmonisko pamatu, un pa vidu bija “pildījums”. Stīginstrumentiem šī attīstība nozīmēja, ka kvartetā vai orķestrī mūzikas tehniskās prasības pirmajai vijolei bija augstākas nekā otrajai vijolei vai altam. To var skaidri novērot Haidna un Mocarta stīgu kvartetos. Mums, altistiem, trūkst baroka vai klasicisma laikmeta solokontertu, kas būtu salīdzināmi ar Vivaldi vai Mocarta vijolkoncertiem. Domāju, no šiem laikiem nāk uzskats, ka altis neparādās tik spīdoši kā vijole.

Iespējams, ka līdz pat 19. gadsimta vidum trūkstošā repertuāra dēļ altisti nebija no atraktīvākajiem mūziķiem, iespējams arī, ka dažs vājāks vijolnieks varēja rast pielietojumu, kļūstot par altistu. Interesanti, ka Mocarts tomēr pats labprāt spēlēja altu, arī Bēthovens un Bahs. Bēthovena muzejā Bonnā viņa altis ir aplūkojams. Romantisma laikmetā altis jau spilgti parādās kameramūzikā, arī simfoniskos darbos. Berliozs savā autobiogrāfijā nievājoši aprakstījis altu grupu orķestrī, toties savā “Fantastiskajā simfonijā” uzrakstījis fantastisku partiju alti. Altisti viņam var pateikties arī par simfoniju ar alta solo “Harolds Itālijā”. Ja skatām 20. gadsimtu – Bartoka, Janāčeka,

Ligeti vai Šostakoviča stīgu kvartetus – starp instrumentiem atkal valda demokrātija. Altam uzrakstīti brīnišķīgi koncerti ar orķestri – Hindemits, Bartoks, Voltons, Šnitke, Martinū, Mījo, Pendereckis, Gubaiduļina un vēl daudzi citi. Alts ieņēmis nozīmīgu vietu komponistu un publikas sirdīs.

Tomēr veci aizspriedumi ilgi turas... Turklāt vienmēr vajadzīgs kāds, par ko var pajokoties. Mana pieredze ir tāda, ka jokus par altistiem visvairāk stāsta paši altisti. Īsākais altu joks, ko zinu: “Divi mūziķi sēž krogā, ienāk altists...” (altists nav mūziķis).

OS: Vai altu intonēt ir grūtāk nekā citus stīginstrumentus?

AD: Altus būvē visvisādās izmēros. Lai atbilstu it kā ideālam lielumam, kas vijolei un čellam ir, altam vajadzētu būt daudz lielākam, jo diapazons ir kvintu zemāks nekā vijolei. Vijoļbūvētāji meklē kompromisu, lai instruments būtu ērti spēlējams un ar pilnīgu, kuplu skanējumu. Altu korpusi garumā var būt no 38 līdz pat 46 centimetriem. Korpusa formas arī ir ļoti dažādas: plataki un šaurāki instrumenti, ar augstākām un zemākām malām. Čelli un vijoles tik ļoti neatšķiras. Tas nozīmē, ka spēlētājam ir tiešām jāsarod ar savu altu, un var paiet zināms laiks, kamēr pielāgojies pie jauna instrumenta skaņas, artikulācijas un intonācijas.

Ar altu atskaņoti dažādi toņi var būt stipri atšķirīgi – tembrā un skaņas brīvumā, kas spēlētājam jāizlīdzina. Jāiepazīstas ar katru skaņu un toni, ko instruments spēj dot. Ja skaņa neveidojas brīvi, varētu būt, ka ir grūtāk ieklausīties un spēlēt patiešām tīri. Ir dažādi iemesli, kādēļ varētu būt grūti “tīri” spēlēt altu, tomēr nedomāju, ka tas ir grūtāk, nekā ar citiem stīginstrumentiem. Manuprāt, labai intonācijai neatlaidīgi jāpievērš uzmanība. Katra instrumenta spēle ir savas problēmas, tomēr labākie mūziķi, vialnaga, ko tie spēlē, atradis risinājumus savām specifiskām grūtībām.

Gribu vēl pateikt, ka alts no būvētāja viedokļa ir zināms kompromiss starp vijoli un čellu, un tas arī padara tā skanējumu tik interesantu (neperfekti cilvēcisku). Gadījies, ka pārbaudot kāda alta skanējumu, cilvēks slavē instrumentu un bilst, ka skan brīnišķīgi – kā vijole augšējā reģistrā un čells apakšējā. Bet tādu altu es nevēlos spēlēt! Es gribu, lai instruments skan kā alts visos reģistros!

OS: Kāpēc pārtraucāt spēlēšanu orķestrī? Vai nav vēlmes atgriezties?

AD: No 1993. gada biju altu koncertmeistare Hamburgas filharmoniskajā orķestrī. Darbs bija interesants, guvu labu pieredzi, spēlējot Vāgnera tetraloģiju “Nibelunga gredzens” un citas viņa operas, Štrausu, Verdi, Pučīni, Mocartu... Orķestris gadā sagatavoja ap piecpadsmit koncertprogrammu, kā koncertorķestris ceļojām pa Eiropu. Ar šo kolektīvu uzstājos kā soliste Bartoka, Hindemita un Šnitkes koncertos, spēlēju arī Mocarta *Sinfonia concertante* un Maikla Tipeta Triskāršo koncertu vijolei, altam un čellam. Piedzīvoju divus galvenos diriģentus – Gerdu Albrehtu un Ingo Meczmaheru. Viens no interesantākajiem piedzīvojumiem bija spēlēt alta solo uz skatuves Vēbera operā “Burvju strēlnieks” – garā, melnā kleitā ar šlepi un diviem velna “radziņiem” uz galvas kustoties un pat dejojot. Tas bija Pētera Konvičnija iestudējums, kas tika filmēts TV *Arte* un DVD.

Pēc desmit gadiem orķestrī izjutu zināmu “atkārtošanās” sajūtu. Vaicāju sev, vai vēlos palikt šai vietā līdz pensijai – tomēr labprātāk gribēju jaunu pārbaudījumu. Līdztekus darbam orķestrī jau pasniedzu augstskolā, un šī darbošanās man ļoti patika. Tiku pie profesūras Berlīnē un atstāju orķestri. Dažādi orķestri vēl joprojām laiku pa laikam mani aicina spēlēt kā izpalidzi, jo viņiem alta koncertmeistara vietas ir brīvas. Mana vieta Hamburgā arī aizvien ir vakanta. Berlīnē bieži muzicēju *Staatskapelle Berlin*, pēdējos gados arī kā altu koncertmeistare Mīnhenes filharmoniskajā orķestrī – tas man sagādā lielu baudījumu, tomēr pastāvīgā orķestra darbā atgriezties nav vēlēšanās.

Mīlu brīvību, ko baudu pašreizējā darbā. Ar prieku mācu studentus, kurus varu pati izvēlēties iestāties mācīties. Pašlaik manā klasē ir divpadsmit audzēkņi no Austrālijas, Bulgārijas, Čīles, Japānas, Polijas, Spānijas un Vācijas. Viņi spēlē dažādu orķestru akadēmi-

jās, piemēram, Bavārijas Radio simfoniskajā orķestrī, “Mīnhenes filharmoniskos”, kā arī Štutgartes un Freiburgas Radio orķestros. Daži ir guvuši godalgas starptautiskos konkursos.

Līdzās pedagoga pienākumiem man ir gana daudz laika spēlēt solo un kameramūziku, izdomāt jaunus projektus kā, piemēram, albumu “Latviešu impresijas”. Nesen ar kolēģiem izplānojam joku koncertu (*Narrenkonzert*), ko izpārdotā augstskolas lielajā zālē vadījam kopā ar ērģeļspēles profesoru Jirģenu Eslu. (Ērģelnieki un altisti ļoti priecājas par izpārdotām zālēm!) Spēlēju ar kolēģi Stefanu Fēlantu altu “četrrocīgi” *P.D.Q. Bach* slavenajā Sonātē četrrocīgam altam ar klavesīnu (otrā daļa – ar dārza zāģi). Turklāt kolēģi jau otrreiz mani ir ievēlējuši par stīginstrumentu nodaļas vadītāju – tāpat nenožēloju, ka no orķestra pārgāju uz augstskolu.

OS: No Hamburgas pārcēlaties uz Berlīni. Vismaz šo rindu autoram tā ir viena no pasaules pievilcīgākajām pilsētām, jo īpaši mūzikas ziņā. Taču jau pēc gada devāties prom un nonācāt Štutgartē, kas, protams, slavena ar labu mūzikas augstskolu. Kādi iemesli šādai ceļošanai?

AD: Tā kā profesora vietu Berlīnē ieguvu vēlā rudenī, tad, pirms varētu sākt darbu uz pilnu slodzi Berlīnē, vēl veselu sezonu bija jāspēlē Hamburgas orķestrī. Profesoru izvēles komisijā bija Tabea Cimmermane. Viņai ļoti patika mana spēle, un es saņēmu piedāvājumu sākt darbu uz pusslodzi Berlīnē kā viesprofesorei. Viņa bija bērna gaidībās un uz gadu uzticēja man savu klasi. Jutos ļoti pagodināta un priecīga – slavenākā vācu altiste vēlas, ka es strādāju ar viņas audzēkņiem. Tā es varēju sākt darboties Hansa Eislera Berlīnes Mūzikas augstskolā.

Pēc neilga laika man zvanija Štutgartes stīginstrumentu profesori, teica, ka esot dzirdējuši ļoti atzinīgus vērtējumus par mani un vaicāja, vai es negribētu pretendēt uz augstākās kategorijas alta profesūru Štutgartes augstskolā. Bija ārkārtīgi grūti izdomāt, ko darīt. Prasīju padomu daudziem mūziķiem un draugiem, un visi bez izņēmuma teica, ka jādodas uz Štutgarti. Šī pilsēta ar sešsimt tūkstošiem iedzīvotāju ir Bādenes-Virtembergas federālās zemes galvaspilsēta (tur dzīvo desmit miljoni ļaužu). Štutgartē ir izcili radio un operas orķestri, viens no vecākajiem Vācijas kamerorķestriem *Stuttgarter Kammerorchester*, koncertorķestris *Stuttgarter Philharmoniker*. Te ir fantastisks mākslas muzejs, labi teātri – katrā ziņā burbuļojoša kultūras dzīve. Skolām ir laba slava, mūzikas augstskola man ļoti patik – tur valda augsts līmenis un laba gaisotne. Kāda altiste, kas bija izturējusi iestātiesāmenu Berlīnē, izdomāja, ka grib turpināt studēt pie manis Štutgartē. Viņa šeit spēlēja iestātiesāmenu un to nenolika! Tāpat nav tā, ka lielākās pilsētās vienmēr ir labākas skolas. Vācijā slavenas mūzikas augstskolas atrodas arī citās mazākās pilsētās, piemēram, Freiburgā un Lībekā. Vispār piekritu, ka Berlīne ir forša pilsēta, es tur nodzīvoju septiņus gadus. Taču katra vieta piedāvā ko citu. Tagad mēs visi ģimenē esam aizrāvušies ar snovbordū un priecājamies, ka no Štutgartes divu stundu braucienā jau esam kalnos, piemēram, Oberstdorfā, kur kalni sasniedz jau 2300 metru augstumu.

OS: Klausoties jūsu albumu, likās, ka piederat pie mūziķiem, kas nespēlē virspusēji tādas vai citādas aizgrābjošas jūtas, bet gan cenšas savu spēli padarīt saturiski būtisku. Kā jūs pati komentētu muzicēšanas pamatbūtību?

AD: Es mēģinu skatīties “aiz” notīm, saprast, ko komponists gribējis pateikt. Mūzikas valodā var radīt visvisādus tēlus un emocijas, pat diezgan komplicētas – cerību, nervozitāti, rezignāciju, atmiņas, vientulību, impulsivitāti, nevaldāmu prieku, pārsteigumu utt. Manuprāt, spektrs ir daudz lielāks, nekā tikai tas, ka mūzika ir priecīga vai bēdīga. Es mēģinu to izteikt spēlējot, ne jau kā loģisku stāstu, ko var tulkot mūsu valodā (tādi skaņdarbi arī ir), bet sekot mūzikas emocionālai spriedzei, plūsmai. Domāju, ka šajos meklējumos jābūt pilnīgi patiesam, jāaizmirst sevi, nekas nedrīkst būt viltots vai uzspiests. Ja spēj klausītājiem sniegt emocionālu vai intelektuālu pārdzīvojumu, izraisīt jūtu pacēlumu, tad atskaņojums ir patiesi skāris cilvēku sirdis. Manuprāt, tā ir mūzikas un muzicēšanas jēga. 🌟